

ՏՅԱՌ ՆԸՆԴԱՌԱՋ

«Այժմ, ո՛վ Տէր, խաղաղությամբ արձակիր քո ծառային՝ ըստ քո խոսքի. որովհետև աչքերս տեսան փրկությունը քո, որ պատրաստեցիր բոլոր ժողովուրդների առաջ» (Ղուկաս 2:29-31):

Տյառնընդառաջը Հայաստանյայց Առաքելական Եկեղեցու կարևոր տոներից մեկն է, որ բաղկացած է Տյառն=Տիրոջ, Ընդառաջ=առաջը գնալ՝ դիմավորել բառերից: Խոսքը Հիսուս Մանուկի Տաճար Ընծայման մասին է, որը կատարվեց Նրա Ծնունդից քառասուն օր հետո:

Ուզում եմ մեջքերել Ղուկաս Ավետարանչի խոսքերը այս մասին.

«Երբոր նրանց սրբագործման օրերը լրացան, Սովսեսի օրենքի համաձայն՝ նրան Երուսաղեմ տարան՝ Տիրոջ ներկայացնելու համար, ինչպես գրված էր Տիրոջ Օրենքում. «Ամեն արու զավակ, որ արգանդ է բացում, Տիրոջ համար սուրբ պիտի կոչվի»: Եվ Տիրոջ օրենքում ասվածի համաձայն՝ ընծա պետք է տալ մի զույգ տատրակ կամ աղավնու երկու ձագ:

Արդ, Երուսաղեմում Սիմեոն անունով մի մարդ կար, և այդ մարդը արդար ու աստվածավախ էր և ակնկալում էր Բուրայելի մխիթարությունը. և Սուրբ Հոգին էր նրա մեջ: Եվ Սուրբ Հոգուց հրամայված էր իրեն մահ չտեսնել, մինչև որ տեսներ Տիրոջ Օծյալին: Նա Հոգով առաջնորդված՝ եկավ տաճարը, և երբ ծնողները բերին Հիսուս մանկանը՝ նրա վրա կատարելու ինչ որ օրենքի սովորության համաձայն էր, Սիմեոնը նրան իր գիրկն առավ, օրհնեց Աստծուն և ասաց. «Այժմ, ո՛վ Տէր, խաղաղությամբ արձակիր քո ծառային՝ ըստ քո խոսքի. որովհետև աչքերս տեսան փրկությունը քո, որ պատրաստեցիր բոլոր ժողովուրդների առաջ, լույս, որ կլինի հայտնություն հեթանոսների համար և փառք՝ Բուրայելի քո ժողովրդի համար» (Ղուկաս 2:22-33):

Համաձայն ավանդության Սիմեոն Ծերունին այն եոթանասուներկու թարգմանիչներից մեկն էր, որոնք Հին Կտակարանը Հունարենից թարգմանում էին Երբայերենի: Թարգմանությունը կատարվել է Հիսուսի Ծնունդից շուրջ 230 տարի առաջ: Թարգմանության ժամանակ, երբ նա տեսնում է Մարգարեի վկայությունը, թե՛ «Պիտի գա Օծյալ Փրկիչը, փրկելու Բուրայելի ժողովրդին», անմիջապես շնչում է այդ նախադասությունը: Այդ պահին նրա վրա քուն է գալիս և, երբ նա արթնանում է, տեսնում է նույն գրությունը, որը կարծես թե ջնջված չէր եղել: Իր մտքում ասում է. «Երանի նրան, ով կտեսնի Օծյալ Փրկիչին»: Ինչպես գիտեք Աստված կարդում է մարդկանց մտքերը: Տերը Սիմեոն Ծերունուն տալիս է այնքան կյանք, որ նա գրկի և բարի գալուստ մաղթի Օծյալ Փրկիչին:

Ավետարանում ասվում էր, թե՛ «Երբոր նրանց սրբագործման օրերը լրացան, Սովսեսի Օրենքի համաձայն՝ նրան Երուսաղեմ տարան՝ Տիրոջ ներկայացնելու համար, ինչպես գրված էր Տիրոջ Օրենքում. «Ամեն արու զավակ, որ արգանդ է բացում, Տիրոջ համար սուրբ պիտի կոչվի»: Այս սովորության համաձայն, Հովսեփը և Մարիամը Հիսուս Մանուկին Տաճար տարան բահանայի կողմից օրհնություն ստանալու համար: Երբ նրանք մոտեցան Տաճարին, Արևելյան Դուռը, որ վաղուց ի վեր փակ էր մնացել, դղրդյունով բացվեց և մարդիկ վախեցած դուրս

թափվեցին իրենց տներից ու քանի որ մութ էր, ոմանք կանթեղներ, իսկ ոմանք էլ մոմեր վերցնելով, գնացին տեսնելու համար, թե ի՞նչ կատարվեց:

Ավետարանը շարունակում է ասելով, թե՛ Սիմեոն Ծերունին Սուրբ Հոգուց առաջնորդված Տաճար գնաց և դիմավորելով Մանուկ Հիսուսին, գրկեց Նրան և ասաց. *«Այժմ, ո՛վ Տեր, խաղաղությամբ արձակիր քո ծառային՝ ըստ քո խոսքի. որովհետև աչքերս տեսան փրկությունը քո, որ պատրաստեցիր բոլոր ծողովորդների առաջ, լույս, որ կլինի հայտնություն հեթանոսների համար և փառք՝ Իսրայելի քո ծողովորդի համար»:*

Այսօր էլ մեր բոլոր Եկեղեցիներում, Հիսուս Մանուկի օրինակով, հայ հավատացյալ ծնողները քառասուն օրը լրացած՝ իրենց երեխաներին բերում են Եկեղեցի, որպեսզի Քահանան քառասունքից հանելու արարողություն կատարի նրա և մոր վրա, ի հիշատակ Հիսուսի քառասնօրյա Տաճար Ընծայման:

Հիսուս Մանուկի Տաճար Ընծայումը օրինակ պիտի հանդիսանա յուրաքանչյուր քրիստոնյա մարդու հոգևոր կյանքի նվիրման: Արդեն իսկ շարականի մեջ շատ գեղեցիկ կերպով ասվում է *«Սուրբ Կույսից ծնվածին ընդունենք մեր սրտերում հավատքով, ինչպես երբեմն Սիմեոն ծերունու գրկում էր»:* Այս է մեծագույն պատգամը, որը հասնում է հայ քրիստոնյա մարդու սրտին ու հոգուն և նրան ջերմորեն կապում հոգևոր կյանքի հետ:

Հայաստանի և Միջին Արևելքի մեջ Փետրվարի 13-ի երեկոյան, բոլոր Եկեղեցիներում, ժամերգությունից հետո տեղի էր ունենում անդաստան, այսինքն՝ օրհնվում էին Արևելքն ու Արեւմուտքը, Հյուսիսն ու Հարավը, որից հետո Սարկավազը վառում էր Սուրբ Սեղանի մոմերը: Հավատացյալները Եկեղեցուց վառած մոմերը իրենց հետ տուն էին տանում ու հավատում, որ Աստծու լույսով են լցվում իրենց բնակարանները, սրտերն ու հոգիները:

Եկեղեցական արարողությունից հետո, ըստ հնավանդ սովորության, Եկեղեցու բակում կրակ էր վառվում: *«Ի՛նչն էր պատճառը, ինչո՞ւ էր կրակ վառվում, սա ի՛նչ կապ ուներ և ունի Մանուկ Հիսուսի Քառասնօրյա Տաճարին Ընծայման Տոնի հետ»:*

«Հրավառության (կրակ վառելու) մասին քրիստոնեական եկեղեցական որևէ օրենք և կանոն գոյություն չունի, - ասում է երջանկահիշատակ Արտակ Արք. Մանուկյանը և շարունակում. «Ընդհակառակը տոնացույցի մեջ կրակ վառելը և նրա շուրջը պարտվելը խոտելի է, դատապարտելի է որպես հեթանոսական շրջանից մնացած սովորություն» (Արտակ արք. Մանուկյան, «Հայ Եկեղեցու տոները, «Տյառնընդառաջ» անվան տակ, էջ 60):

Հայաստանյայց Առաքելական Սուրբ Եկեղեցին և մեր ծողովորդը առաջին դարից իսկ ընդունել են Աստծու Լույսը և ի գին ամեն զոհողության ամուր և պահել այն մինչև այսօր:

Այս օտար ափերում, մեծ դժվարությամբ մենք մեր երիտասարդներին բերում ենք Եկեղեցի և այս ձևով փորձում նրանց մեջ պորացնել հավատքն ու սերը դեպի մեր ազգային գեղեցիկ սովորությունները: Ինչպես տեսաք Սիմեոն ծերունին իր գիրկն առավ

Մանուկ Հիսուսին և փառք տվեց Աստծուն, այն ժամանակ, երբ ոչ մեկը չէր ճանաչում Նրան, իսկ մեր ժողովուրդը ահա երկու հազար տարիներից ի վեր ճանաչել է Աստծուն և ոչ միայն ճանաչել է, այլև շատ անգամներ նահատակվել Նրա նկատմամբ ունեցած հավատքի համար: Այսօր առավել ևս պիտի գիտակցենք այս ճշմարտությունը և ընդունենք Աստծու Լույսը մեր մեջ ու մեր բարի և արդար գործերով, առանց հուսահատվելու ու առանց ընկճվելու, իբրև հայ քրիստոնյաներ, հպարտությամբ արժևորենք մեր այս կյանքը:

Չհուսահատվելու լավագույն օրինակն է տալիս մեզ Երկրորդ Համաշխարհային պատերազմի գլխավոր դերակատարներից՝ Անգլիայի նշանավոր վարչապետ՝ Ուինսթոն Չրչիլը, որը հայտնի էր իր ազգայնաշունչ և մանավանդ երկարաշունչ ճառերով: Սակայն նա պարմանալիորեն խոսել է աշխարհի ամենակարճ ճառը իր ժողովրդին. *«Երբե՛ք, երբե՛ք, երբե՛ք տեղի չաւալ»:*

Միմեռնն արդեն ծերացած էր և սպասումի բազմաթիվ անքուն գիշերներ էր անցկացրել արցունքով ու աղոթքով, թե Աստված ե՞րբ պիտի կատարեր Իր խոստումը, չմեռած տեսնելու Մեսիային՝ Իսրայելի Փրկչին: Հակառակ սպասումի այս դժվարին վիճակին, այնուամենայնիվ Միմեռն Ծերունին տեղի չտվեց, այլ հույսով շարունակեց սպասել:

Հետաքրքիր է իմանալ այս պատմությունը.

«19-րդ դարում, Ամերիկայի քաղաքացիական պատերազմից անմիջապես հետո, Հարավային Բարոլայնա նահանգի՝ Կրինվիլ փոքրիկ քաղաքում Մկրտչական աննշան մի Դպրեվանք, երկար ընդմիջումից հետո վերաբացում էր իր դռները ուսանողության առաջ դասընթացքները սկսելով միայն յոթը ուսանողներով և չորս դասախոսներով: Քաղաքական պայմանների պատճառով, շատ չանցած այդ Դպրեվանքը սնանկանում էր, սակայն դասախոսները շարունակում էին իրենց դասերը անվճար՝ սպասելով և աղոթելով: Եվ մի օր, իրենց հերթական ժողովներից մեկում դասախոսներից մեկը առաջարկում է.

- Եկեք որոշենք մեռնել և երբեք թույլ չաւալ, որ այս Դպրեվանքը փակվի:

Անցնում են երկար, ծանր ու դժվարին տարիներ:

Այսօր այդ նույն Դպրեվանքը, որը փոխադրվել է Բենթաքի նահանգի Լուիվիլ քաղաքը՝ իր երկու հազարից ավելի ուսանողներով, դասախոսներով և տարեկան մոտ մի քանի միլիոն դոլարի բյուջեով, հանդիսանում է աշխարհի երկրորդ մեծագույն Դպրեվանքը, շնորհիվ այդ չորս դասախոսների, որոնք նախընտրեցին մեռնել՝ քան թե հուսահատվել ու տեղի տալ»:

Չրչիլը թելադրեց անգլիացիներին երբե՛ք ու երբե՛ք տեղի չաւալ և չհուսահատվել, նույնը արեց Միմեռն Ծերունին և նույնը արեցին Մկրտչական Դպրեվանքի չորս դասախոսները, որոնք թույլ չտվեցին, որ ընկերային ու քաղաքական պայմանները ձախողեցնեին իրենց փայփայած ծրագիրները, որոնք ավելի վսեմ էին և ավելի բարձր, քան աշխարհի բոլոր հաճույքներն ու բարիքները միասին վերցրած:

Այսօրվա քրիստոնյայից ակնկալվածը ուրիշ բան չի, եթե ոչ պինվել հավատքով, հույսով ու սիրով սպասել մեր կյանքի տաճարի դռան առաջ, առանց երբեք տեղի տալու:

Ծերունի Միմենը միաժամանակ մեր խոստումն է ու մարտահրավերը: Նա Աստվածային այն խոստումն է, թե մեր կյանքում ինչ որ տեսնում ենք բացասական կամ սխալ հակառակ քաղաքական վերիվայրումների, լավ հասկանանք, որ դրանք վերջ ի վերջո դատապարտված են բարելավվելու:

Հիսուս Մանուկի քառասնորյա հասակում Տաճարին Ընծայելու տոնը մեր մեջ առաջացնում է այս հարցը, թե՛ «Մենք տեսնում ենք այն, ինչ որ Ծերունի Միմենն էր տեսնում»: Անկասկած նա բարի ու հավատացյալ անձ լինելով, հեքիաթների հավատացող մեկը չէր, բայց լավ էր հասկանում աշխարհի բարին ու չարը և քաջ գիտեր, թե ի՞նչ է նշանակում տառապել՝ սպասելով ու ակնկալելով: Մակայն նա իր աչքերը հառած երկնքին, հավատաց Աստծու խոստմանը. մերժեց լքել տարիների իր երազը ու համբերությամբ հասավ իր նպատակին: Մենք էլ եկեք հավատանք մեր վաղվա օրվան և Աստծու կամքի համաձայն շարունակենք մեր կյանքը, միշտ հույսով ու աղոթքով, որ վերջ ի վերջո մեր երազները իրականություն պիտի դառնան:

**ՇԱՐԱԿԱՆ ԴԿ. (ՈՂՈՐՄԵԱ)
«ԱՐԵԳԱԿՆ ԱՐԴԱՐՈՒԹԵԱՆ»**

Արեգակն արդարութեան ի հայաստան ծագեալ պայծառացուցեր սուրբ Կեկեղեցի հեղմամբ արեան սրբոցն. մաղթանօք սոցա խնայեա ի մեզ պարգևատու բարեաց եւ ողորմեա քո արարածոց:

Պանծալի սուրբ Վառկոք հովիւքն Վուարթունք, հրով հոգւոյն շիջուցին զբոցն Վկրակապաշտ պարսիցն. մաղթանօք սոցա խնայեա ի մեզ պարգևատու բարեաց եւ ողորմեա քո արարածոց:

Պարթեւական տեսանողին յառաջագոյն ազդեցութեամբ Վհաւտոյ որդիս սրբոյն գրիգորի պսակազարդ տեսեալ. մաղթանօք սոցա խնայեա ի մեզ պարգևատու բարեաց. եւ ողորմեա քո արարածոցս:

Արդարութեան արեգակ Հայաստանի մեջ ծագելով, սրբերի արյամբ պայծառացրեցիր Սուրբ Եկեղեցին. նրանց աղոթքով խնայիր մեզ բարիքների պարգևատու և ողորմիր քո արարածներիս

Արթուն հովիվները պանծալի սուրբ Վավակներդ, Հոգու հրով հանգրեցին կրակապաշտ պարսիկների բոցը. նրանց աղոթքով խնայիր մեզ բարիքների պարգևատու և ողորմիր քո արարածներին:

Պարթեւ տեսնողը (Ս. Մահակ), (աստվածային) նախազդեցությամբ Սուրբ Գրիգորի, հավատքի որդիներին տեսավ պսակազարդված. նրանց աղոթքով խնայիր մեզ բարիքների պարգևատու և ողորմիր քո արարածներին:

Աղոթենք, որ մեր Փրկչի՝ Հիսուսի Քրիստոսի այս տոնին, Անվանակոչության Հայր Աստված մեզ բոլորիս տա հավատալու և հուսալու այդ անսպառ ուժը, որպեսզի մենք ևս մեր կյանքի ավարտին ձայնակցելով Միմեն Ծերունուն կարողանանք ասել, «Այժմ, ո՛վ Տեր, խաղաղությամբ արձակիր քո ծառային՝ ըստ քո խոսքի. որովհետև աչքերս տեսան փրկությունը քո, որ պատրաստեցիր բոլոր ծողոկուրդների առաջ...»: Ամեն: